

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
 Egész évre — — — 8 kor. | Negyed évre — — — 2 kor.
 Fél évre — — — 4 " | Egyes szám ára — — 16 fill.
 Nyilttér soronként 30 fillér.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
 Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
 Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez,
 a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők.
 Kéziratok nem adatnak vissza.
 Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

„Mert háború van...”

Őn te agyonuzsorázott, megkoppasztott s utolsó fillérideket is kiizzadó szegény „fogyasztó közönség”, hányszor kellett hallanod a fenti három röpkeszót, hányszor kellett keserűségedet, jogos felháborodásodat, méltatlankodásodat eme kijelentésre alább szállítanod.

Minden megdrágult, a hús, a kenyér, a cipő, a tej, a zsemle, a kalap, a papiros, a liba, a csirke stb., stb. 200—300 percentes áremelkedések már megszokott dolgok.

Tagadhatatlan, hogy a háboru következtében beállott viszonyok sok árúnál indokoltá, jogossá tették a drágulást. Az ilyen indokolt és türhető drágulás ellen nem szólunk, hiszen ezekre ellehattunk készülvé.

Azonban különösnek s hazai viszonyainkra jellemzőnek tartjuk, hogy minden elképzelhető árucikk s főleg az élelmiszer, a hamisított tejtől egészen a kokuszszirig, a dióig, olyan nagy mértékben drágult meg, hogy már-már elviselhetetlenné kezd válni s komoly aggodalmakra ad okot.

Ossz van, amikor ma-holnap mindenbe lesz takarítva s mégis olyan jelenségeket látunk, amelyek a téli megélhetést és élelét illetőleg már ma szomorú kilátásokkal kecsegtetnek, illetve jobban mondva rémitgetnek.

Megyeszerte általános a panasz az élelmiszerek indokolatlan drágulásai ellen, de sajnos az orvosság e bajra csak nagyon kis mértékben adatik.

Megkell csak nézni, tapasztalni a vidéki városok piacait s látni, érezni fogjuk, hogy milyen lelketlenség megy ott végbe. A szegény fogyasztó-publikumnak a teljes mértékben való kiuzsorázása, megkoppasztása a legszemermetlenebb módon nyilatkozik meg az élelmiszerek piacain s bizony az ugynevezett hatósági ellenőrzés, részint az ármegállapítások hiánya, részint hatósági közegek kevés volta miatt, csak illuzorius.

Egyes megyékben, mint például: Szilágymegyében is, az összes élelmi és egyéb elsőrendű szükségletekre nézve az egész megye területére érvényes ármegállapítás van, amely körülmény folytán, különösen a falusi termelő nem játszhatja ki a városi fogyasztót azzal, hogy terményeit más városba, helységbe viszi, ahol talán az árak magasabbak, vagy pedig egyáltalán nincsenek megállapítva s ellenőrizve.

Jó volna, ha Hunyadmegyében is egy ilyen részletes, minden cikkekre vonatkozó ármegállapítás volna érvényben, mert addig mitsem ér az, ha például Szászváros város megállapítja hatóságilag az árakat, de Piski község — ahol a máv. alkalmazottjai, tisztviselői révén nagy a fogyasztás — nem. Természe-

tes, hogy a falusi termelők, elárusítók elkerülnék Szászvárost, mégha az földrajzilag közelebb is esnék hozzájuk.

A gabonaneműeken kívül a tej, a hús, a kenyér, tojás, vaj, fa, zsír, gyümölcs, stb. árának az egész megye területére szóló egyöntetű ármegállapítására igazán égető szükség van s lesz. Akkor nem történhetik meg az, hogy például Szászvároson egy falusi asszony egy katonától egy darab körtéért 20 fillért vesz el, egy darab dióért 2 fillért, amikor Bécsben a legelőkelőbb éttermek étlapjain a legfinomabb minőségű csemege-körte is darabonként 30 fillér árral szerepel.

Hiszen az az almafa, diófa az idén is csak annyi munkát igényelt, mint tavaly s azelőtt, a termés pedig eléggé bő, tehát teljesen indokolatlan az árusító azon érvelése, hogy „mert háború van”. Annyira azonban még sincs háború, hogy még az ilyen cikkeknel is 200—400 százaléknál drágulás indokolt legyen: mert háború van. Van háború, de van még valami, ami a háború borzalmaival vetekedik: a termelők arcátlansága — tisztelet a kivételnek — és a fogyasztók szervezetlensége, nemtörődömsége, amellyel — sirva, nyögve bár, — minden árat meg ad a termelőnek.

Addig is tehát, míg az egész megye területére vonatkozó egységes ármegállapítások megtörténnének, szükséges,

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

A honvéd hadnagy.

Nagy Muszkaországban,
 Földalatti házban
 Csendesen üldögél
 Egy hadnagy magában.

Földdel fedett háza
 A földbe van ásva,
 Ez az ő egyszerű
 Kicsi kis lakása.

Ő van még csak ébren.
 A bakái régen
 El-elálmodoznak
 A sok szép emléken.

Visszaálmodozzák
 A végtelen pusztát,
 Délibábot, ménest
 S a delelő gulyát.

Ámde a fegyverük
 Ott fekszik mellettük,
 Hiszen ez most nekik
 Mindenük — életük.

S míg a kicsi sereg
 Édesen szendereg,
 Addig a hadnagy ur
 Családjával cseveg.

Mintha lopni menne,
 — Félve és remegve —

Belényul csendesen
 A köpenyegzsebbe

S előveszi szépen
 Azt a kicsi képet,
 Melyet olyan sokszor
 Megcsókolt s megnézett.

Rátekint a képre,
 Felsőhajt az égre...
 Aztán örömkönnyek
 Jönnek a szemére.

„Oh te kis legényke,
 Apád szemefénye,
 Anyád boldogsága,
 S élete reménye,

Gondolsz-e apádra?
 A te jó apádra?
 Ki most távol tőled
 Vigyáz a hazára?

És te, szőke lányom,
 Drága virágszálom,
 Kinél aranyosabb
 Nincsen e világon,

Bizonyára alszol
 S szépet álmodozol,
 Szép, szőke babádról,
 Apádról, — anyádról.

Jaj, de szépek vagytok!
 Ha most itt volnátok,
 Hogy összecsókolna
 Szerető apátok!...

S te, életem párja,
 Lelkem imádsága,
 Szemed bizonyára
 Nincsen még lezárva,

Hanem mint egy angyal,
 Védőmező karral
 Gyermekidet nézed
 Éjjel úgy mint nappal.“

S összetett kezével,
 Könnyező szemével,
 A kopott kép előtt
 Zokogva letérdel.

Rátekint egy párszor,
 Nem tizszer, nem százszor,
 Nem is milliószor,
 Tudj' Isten, hogy hányszor:

„Szerelmes Istenem,
 Oh hallgass meg engem,
 Egyet kérek tőled,
 S csak ezt tedd meg nekem.

Hogy az én családom,
 Az én boldogságom
 Védjed s oltalmazd...
 Én csak ezt kívánom“.

*

Ropognak a puskák,
 A trombitát fújják.
 Honvédek kiáltják:
 „Hurrá pajtás, — hurrá!“

„Utánam emberek!“
 S rohan a kis sereg —

hogyminden városban, helységben az árúk maximális ára megállapítva s a szigorú ellenőrzés állandó legyen. A nyílt piacokon a megállapított árak feltűnően kifüggesztendők s aki ezt nem tartja be — ha elárúsító, ha vevő — szigorúan büntetessék.

A rendőrség (hatóság) éber ellenőrzése és kíméletlen szigorúsága feltétlenül szükséges, ugyszintén a gyakori vegyvizsgálatok megejtése, valamint az úgynevezett „vizontelárúsítók“ összevásárlásai elleni intézkedés. Ezeknek a piacon való megjelenését a nap bizonyos óráira korlátozni kell.

Jön a tél, a hideg, a szükség, amikor a kisember, a szegény ember még a rendes időben is a „nincs“-csel, a nélkülözéssel küzd. Ideje — tehát — már most elejét venni annak, hogy ezeket a szegény embereket kiuzsorázzák, lehetetlenné tegyék azon ürügy alatt, hogy háború van.

Ifj. Szántó Károly.

Legujabb táviratok.

Berlin, szept. 24. A nagy főhadiszállás a nyugati hadszíntérről jelenti: A tüzérség és repülő tevékenysége a tegnapi nap folyamán az egész arcvonalon fokozottabb. A fehér és színes angoloknak Labássei csatarnától délre az ellenünk intézett támadása már a tüzérségi tüzünkben összeomlott, a tengerparton egy angol repülőgépet lelőttünk és vezetőjét elfogtuk.

Keleti hadszíntér: Hindenburg tábornagy hadcsoportja: Lenne-wadentől délnyugatra, Rose és Strigge helységeket, melyeket átmenetileg kiürítettünk, ismét elfoglaltuk. Dünaburg előtt, Smelintől északkeletre további orosz állásokat foglaltunk el rohammal és ez alkalommal 1000 oroszot elfogtunk. Wileikánál a hátráló oroszok oldalában működő erőink szívós harcban állanak, az erős orosz támadások egy helyen muló sikerrel jártak, mely alkalommal több ágyunk, amelynek legénysége végsőig kitarított, elveszett. A hátráló ellenséget keményen üldözzük. Arcvonalunk átlépte a Soly—Olschany—Tkaby—Iwje—Nowogródek vonalat. Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja: Az ellenség ellenállását az egész arcvonalon megtörték, üldözés közben elértük Sdrwetsch szakaszt, Korclitschi

felett, valamint a Szezara szakaszt. Kiaschintól északnyugatra, tovább délre az ellenség háttvédeivel utóharcok folytak, 100 orosz fogoly és 3 géppuska jutott kezünkbe. Maczensen tábornagy hadcsoportja: Logisntól északkeletre és keletre előretolt osztagainkat az orosz átkaroló támadás elől az Oginski csatorna és Jasiolda mögé vettük.

Délkeleti hadszíntér: Itt változás nem történt.

Miniszterelnökség sajtóosztálya.

NAPI HIREK.

Clairvoyance.

(Üzenet a harctérre.)

Látom: a poklok most készülnek
Legörjítőbb hangversenyükre...
A szereplők mind egybegyültek,
Vérfagyasztó lánggal szemükbe,
Te pejlovadra ráhajolva,
Szélvészként vágatsz árkon-berken...
Mert nélküled, óh, hogy is volna
Tánccal egybekötött hangverseny!
... No most!... A jelt egy gránát adja,
S nyomban felkacag az éj csendje.
Az ágyuk és bomlók duettje
Észbontón száll fel a magasba...
Pereg a dob: gépfegyver kattog,
Sikólt a golyók hegedtűje;
Egy pillanat!... s ti készen vagytok
Sohase látott keringőre.
... No most!... Hajrá!... Táncoló párok
Vad kurjantása, szava hallszik...
Majd csend... A merre nézek, látok:
Csak magyar!... Hát az ellen alszik?
— Igen!... már alszik — mindörökre:
Halálig táncolt a csatába!...
Jöhetsz már, szívem büszkesége,
Szerető anyád hű karjába.

Kosztolánszky István.

— *Adakozzunk a „Vörös-Kereszt“ egylet részére.*

— **Kitüntetés.** Tisch Miksa 51. gyalogezredbeli százados, aki Szászvároson a 64. gyalogezred hadkiegészítő parancsnoka volt s jelenleg az oroszok ellen küzd, az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásáért a hadiékítményes katonai érdemkereszt III. osztályával tüntettetett ki. Gratulálunk!

— *Értesítjük t. olvasóinkat, hogy lapunk szerkesztését — dr. Szöllősy János ideiglenesen megbízott szerkesztőtől — újra ifj. Szántó Károly felelős szerkesztő vette át.*

— **Beiktatás.** Dr. Friedmann Józsefnek, a szászvárosi izraelita hitközség ujonnan megválasztott főrabbiának ünnepélyes beiktatása f. hó 26-án (vasárnap d. u. 4 órakor) az izraelita templomban megtartandó istentisztelettel kapcsolatban fog végbemenni. Az erre vonatkozó meghívókat dr. Radó Izidor hitközségi elnök már előzőleg szétküldötte.

— **Kitüntetés.** A király Szabó Géza, a 23. honvédgyalozezred főhadnagyának az ellenséggel szemben tanusított bátor és vitéz magatartásáért a hadiékítményes III. osztályú vaskoronarendet adományozta. — Ugyancsak az ellenséggel szemben tanusított nagy bátorságáért Ófelsége Indrika József népfelkelő hadnagy, zámi gör. kel. tanítónak legfelsőbb elismerésének kifejezését elrendelte.

— **Hösi halál.** Ribiczei Ribiczey Ferenc, a néhai csikszeredai törvényszéki elnök fia, a 64. gy. ezred tart. tisztjelöltje augusztus 19—20. között Novo-Georgievsk ostrománál haslövést kapott ésezen sebébe augusztus 28-án belehalt. Bennea Ribiczei Ribiczey család utolsó férfisarja hal ki. — Sztgericei Nagy Albert marosbretteyi nagybirtokost, az Eszterházy hercegi uradalmak kormányzóját súlyos csapás érte. Fia, László cs. és kir. huszárfőhadnagy f. év és hó 12-én Kolomeánál hősi halált halt.

— **Nyugalomba vonuló jegyző.** Hunyadvármegye közgyűlése saját kérésére nyugdíjazta Zádory Károly petrozsényi községi jegyzőt.

— **József főherceg az amerikai magyarokhoz.** Newyorkból jelenti az „Amerikai Magyar Népszava“: Varsó bevétele alkalmából az amerikai magyarok táviratban üdvözölték József főherceget. A főherceg az üdvözlésre szintén táviratban válaszolt. A sürgöny így szól: „Az önök üdvözlete, szeretett amerikai magyarjaim, mélyen meghatott bennünket. Csapataim meg én melegen köszönjük azt, remélve, hogy a háboru után valamennyien hazajönnek. József főherceg.“

— **Kitüntetés.** Tarter Vilmos dr. ezredorvosnak, a mezőkövesdi katonai tartalék-kórház parancsnokának, a katonai egészségügy terén szerzett kiváló érdemei elismeréséül Ófelsége a Vöröskereszt II. osztályú tiszteletjelvényét a hadiékítménnyel adományozta. E kitüntetés oly férfiut ért, aki a háboru kezdete óta hosszú és önfeláldozó harctéri működéséért is már ismételt elismerést kapott, ezidőszerint pedig a mezőkövesdi kórházban teljesít mint parancsnok érdemes és elismerésre méltó munkát.

— **Koncert.** Mult hét szombatján, 18-án a 71. gyalogezred zenekara — amint már jelezte — a „Központi“ szálló disztermében terített asztalok mellett jótékonycélu hangversenyt rendezett. Nagyszámu közönség jelent meg gyönyörködni a szebbnél szebb zeneszámokban, amelyeket a zenekar nagy precizitással adott elő. Heller Antal karmesternek teljes elismerréssel kell adóznunk, hogy a zenekart oly nivóra emelte, hogy ez estén is eszünkbe juttatta a mult heti gyönyörű előadást, amikor is a zenekar egy Beethoven darab nehézségeivel is egész könnyedén birkózott meg. Karmester, zenekar ez estén is derekas és értékes munkát végzett.

— **Nem szabad csukaszürkében járni.** A honvédelmi miniszter a legutóbb küldött leiratában megtiltotta, hogy bárki a katonasághoz hasonló színű ruhát viseljen.

Kiáltja a hadnagy —
„Csak utánam jertek!“

S mennek a honvédek,
A nyalka legények
Százézer halállal
Bátran szembe néznek.

„Üssed pajtás, rajta!
Ne nézd ki az apja!
Vesszen és pusztuljon
A becstelen fajta!“

Vágjad, ne kiméjled,
Ő sem kimél téged,
Kaszabold, darabold,
Ahol csak eléred!“

S im, a vad tusában,
A nagy vérontásban
Leroskad a hadnagy...
— Mellén vérsugár van. —

De elhaló ajka
Szüntelen kiáltja
„Előre honvédek...
Hurrá!... Hurrá!... Rajta!...“

Már csak annyi benne
Eltető ereje,
Hogy a kopott képet
Zsebéből kivége.

Rátekint a képre...
Fölsóhajt az égre...
Aztán homály borul
Mind a két szemére...

„Ki fönt vagy az... égben...
S az árvákat... véded...
Árváimnak... óh adj...
Üdvöt... s menedéket...“

Terjeszd ki reájok
Atyai... jószágod...
Adj... nekik... kenyé... ret...
S Örök... bol... dog... sá... got!...

*

Nagy Muszkaországban,
Idegen hazában,
Ott fekszik meghalva
Egy hadnagy magában.

Jobbjában a kardja
Az utat mutatja,
S az ajka még most is
A „hurrá“-t kiáltja.

És halovány szeme
A képre szegezve,
Még most is azt nézi
Meghalva — elesve. —

*

Nagy Magyarországon
Csendes kicsi házban
Egy özvegy s két árva
Sirdogál magában.

A két kicsi árva
Ugy vár az apjára,
Nem is sejtik azt, hogy
Hiába... Hiába...

Greguss Pál 10/IX. 1915.

— **Elfogott muszkafogoly szökevény.** Kovaltsik József bácsii körjegyző a múlt héten a Piski felé vezető országuton egy gyanus külsejű, tagbaszakadt, de szálnalmas kinézésű mezitlábás, torzonborz egyént szólított fel igazolásra, de ez érthetetlen nyelven, félénken beszélt s egy 22 éves egyénre szóló igazolványt mutatva csak ennyit motyogott: Havasmező, Eger. A jegyző rögtön észrevette, hogy ez a 35 évesnek látszó egyén muszkafogoly lehet, aki valószínűleg az egri fogolytáborból szökött meg s aki kitudja honnan szerzett igazolvány szerint Havasmezőre igyekszik. Letartóztatta s átadta a piskii csendőrségnek. Piskin a kiéhezett, agyonfázott muszkát a lakosok ellátták ruhával s étellel. Megmotozaskor 1 K 40 fillért találtak nála.

— **A gabonavásárlási határidő.** Több törvényhatóság kérésére a belügyminiszter a gabonavásárlásra megállapított határidőt (szept. 15.) meghosszabbította, még pedig oly formán, hogy a vármegyei és városi törvényhatóságok és rendezett tanácsú városok okt. hó 31-éig, az ipartelep, vállalatok és fogyasztási szövetkezetek okt. hó 15-éig, szerezhetik be a szükséges gabonaneműket. Nincs tehát akadály a rövid határidőben, minden város beszerezheti szükségletét.

— **Rekvirálás.** Megszüntek a premiumos gabonaárak, mától kezdve az ország egész területén 36—37 korona a buza ára. A termelők eddig abban bizakodtak, hogy ezt a határnapot ki fogják tolni és a kormány újabb kedvezményeket fog a termelőknek adni. Az árak emelése azonban lehetetlen. A termelő tehát most már akármikor teszi pénzzé áruját, nem fog érte többet kapni, ha vonakodik készlete eladásával, akkor meg életbe lép a — rekvirálás.

— **Szederlevél és gubacsgyűjtés.** A hadügyminiszter megkeresésére a közoktatásiügyi miniszter ezidén is megkereste az intézetek igazgatóit, hogy a fiukat a szederlevél gyűjtésére buzdítsák. Emellett azonban a bőrcserzésre szükséges gubacsgyűjtését is kéri a miniszter. Ugy tudjuk, hogy a szederlevél gyűjtése a helybeli iskolákban már is eredménnyel folyik.

— **Értesítés.** A Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaság részvényeseit értesítjük, hogy nyomdarészvényeik esedékes szelvényeit, darabonként 4 K 20 fillérrel folyó hó 13-tól kezdődőleg a könyv- és papírüzlet pénztárosa kifizeti. Szászváros, 1915. szeptember 11-én.

Az igazgatóság.

— **A miniszter gondoskodik téli tüzelőanyagáról.** A földművelésügyi miniszteriumtól érdekes rendelet érkezett le a törvényhatóságokhoz. A miniszter kiváló szociális érzéssel gondoskodik ebben a téli tüzifahiány kiküszöböléséről. A miniszter utalva arra, hogy tüzifában már is nagy a hiány és nagy drágaság mutatkozik, utasítja a hatóságokat, hogy gondoskodjanak tüzifa kitermeléséről, oly módon, hogy a hatóságaik területén lévő erdőken a tüzelésre alkalmas fákat lehető gyorsasággal irtsák ki s e fa kitermelése érdekében megengedi a kormány, hogy az előzőleg meghatározott fakitermelési üzemtervektől eltérjenek s csak azt ajánlja a hatóságok figyelmébe, hogy célszerűen és tüzelésre alkalmas fákat irtsanak, amelyek a rendelkezésre álló idő alatt is kellően kiszáradnak. Kívánatos lenne, ha a hatóság különösebben szíveselné meg a miniszter gondoskodását s a közigazgatási sablonmunkák mellett időt fordítana olcsó és megfelelő mennyiségű tüzifa kitermelésére.

— **Kollegium köréből.** Az „Arany János” ifjúsági önképzőkör ez évi alakuló gyűlését folyó hó 18-án tartotta dr. Nagy Sándor tanár elnöke alatt. A kör tisztviselő-kara a következő: Ifjúsági elnök: Dózsá Dezső

VIII. o. t., titkár: Fábry László VIII. o. t., jegyző: Lengyel Tibor VIII. o. t., lapfelügyelő: Kidaltsch Győző VIII. o. t., tudományos művek könyvtárnoka: Szakáts Pál VIII. o. t., szépirodalmi könyvtárnokok: Érsek Tibor VIII. o. t. és Sándor Béla VII. o. t. Választmányi tagok: Fodor István, Bartos Károly VIII., Máyer János, Szász Sándor VII., Risa János, Janicsák József VI., Fried József, Székely Károly V. osztályu tanulók. A választások egyhangulag történtek.

— **Tüzelőfa.** A szászvárosi m. kir. erdőgondnokság f. év október 1-étől kezdve ez évben is ad el tüzifát, azonban csakis a jelentkezés sorrendjében s egyszerre senki sem kaphat többet egy fél ölnél. Tehát az eddigi előjegyzésekre való tekintet nélkül 1-től kezdve egy fél öl fát már kiutal az erdőgondnokság annak, aki az érte járó 10 K 10 fillért lefizeti. Az erdőgondnokságtól nyert értesülés szerint ez évben kevesebb fa kerül eladásra, s ezért tanácsos, ha mindenki igyekszik téli tüzelő anyagát más helyről beszerezni.

— **Rézgalic a vetéshez.** A földművelésügyi miniszteriumnak, bár a mostani nagy drágaságra való tekintettel csak igen magas áron, mégis sikerült a vetőmagvak őszi csávázásához szükséges rézgalic mennyiségét az ország gazdaközönsége részére biztosítani. A rézgalic eladásával a miniszterium a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét (Budapest, Alkotmány-utca 31.) bizta meg s annak árát kilogrammonként 3 K 10 fillérben állapította meg. Aki tehát vetőmag csávázásra rézgalicot akar venni, forduljon közvetlenül a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez. A szövetkezet annak igazolását kérheti, hogy a rézgalic tényleg vetőmag csávázáshoz szükséges és ha ez kellően nem igazolható, a rézgalic szállítását meg is tagadhatja.

— **Gyűjtik a csalánt** Tekintettel arra, hogy ugy gyapjában mint gyapotban körülhatott mennyiségek felett rendelkezünk csak, az előrelátó hadvezetőség, nehogy a katonai ruházati cikkek előállítására körül fennakadás álhasson be, jó előre gondoskodik arról is, hogy a szakmabeli gyárak részére megfelelő textiltípó anyagok álljanak szükség esetén rendelkezésre. A csalán erre a célra alkalmas anyag lévén, a hadvezetőség elrendelte azt, hogy a csalán termő vidékeken az itthonmaradt katonaság rendeltessék ki a csalán gyűjtésére.

— **Az egyévi önkéntesi állatorvosokat** úgy, mint a háboru előtt, most is csak egy évi szolgálat után fogják állatorvosgyakornokokká, illetve tartalékos állatorvosokká előléptetni. Az egyéves önkéntes állatorvosokat, kiknek oklevelük van, a megfelelő katonai kiképzés után beosztják ugyan az üresedésben lévő állatorvosi helyre, de csak megfelelő rangfokozatba.

Gravenhorst Gyula szíjgyártó-mester Szászváros, Hegy-utca 5. szám.

Ajánlja a nagyérdemű közönségnek dúsan felszerelt nagy raktárát lószerszámok, testövek, bocskorszijak és nadrágszjakban, nyergek és mindennemű lovaglási szerszámokban. Ezenkívül minden e szakmába vágó cikkek a lehető leg-

76 :: olcsóbb árakban kaphatók :: 1—
Rendelések és javítások lelkiismeretesen, gyorsan, kifogástalan kivitelben és olcsó árban teljesíttetnek.

— **Lakatosmesterek munkát kaphatnak.** Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara közli, hogy az összes lakatosmesterek munkát kaphatnak, ha a Temesváron működő „Magyar Löveg gyártó Vállalat”-hoz fordulnak. Ez a vállalat a különböző hadi megrendelésekre tekintettel a legkisebb és a legnagyobb műhelyeket is el tudja látni munkával.

— **Mindennel és mindenben takarékoskodjunk, mert nem tudhatjuk, hogy a háboru meddig tart s mennyire veszi igénybe meglévő készleteinket!**

— **Rokkantak — özvegyek.** Csak Salamon ítélet tudná eldönteni ki szolgál rá jobban legfájdalmasabb részvétünkre? A letört ölelő, annak életnedvéből táplálkozó eltartott feleség, aki mellől kidőlt a tápláló tölgy? De nemcsak nem lehet, nem is szabad külömbiséget tenni köztük; teljesen egyenlő mértékben vagyunk felelősek mindkettőjük megcsontított életörmeért, hiányos munkaképességéért, teljes egyéniségének megrövidüléseért. E kérdés gyakorlati megoldása felé vezető utat mutatja „A Nő” című feminista folyóirat szeptemberi számának megleghangu vezércikke. Megemlékeznek e lapban arról a nagyarányú békeakción, amelyet az entente és a semleges országok asszonyai indítottak hazájukban. Kedves, humoros, de minden részletében találó és őszinte az a cikk, amelyet Charlotte-Perkins-Gilman írt a női kapláról, bizonyára nagyon sok gondolkodó asszony és férfi saját véleményének kifejezésre juttatását látja majd a szellemes értekezésben. A cikkek között lapozva, az olvasó szemébe tűnik arról a nagyarányú akcióról szóló beszámolás, amelyet a Feministák Egyesületének munkaközvetítő irodája fejtett ki a lefolyt évben. A közlemény szerint 14606 esetben juttatott az egyesület álláshoz, illetve keresethez nőket. Számos érdekes külföldi és hazai hír, cikkek és glosszák teszik változatosá a magas színvonalon álló egyetlen magyar nőmozgalmi lapot: „A Nő”-t. A lap kiadóhivatala (Budapest, V., Mária Valéria-ut 12.) készséggel küld mutatványszámot. A lap előfizetési ára: egészévre 5 korona, félévre 2.50 korona.

— **Küldjünk katonáinknak alsó melegruhát, thermos üvegeket, teát, konyakot, likórt, dohányt, csokoládét, caces-t.** — Az adományokat köszönettel fogadja s a hadtáparancsnoksághoz juttatja a honvédelmi miniszterium Hadsegélyző hivatala Budapest, IV., Váci-utca 38.

— **Hol szokott Ön borotválkozni?! — Theil Ede fodrásztermében** (Szászváros, Főter), ahol higienikus, gyors és pontos kiszolgálás van.

— **Hamis kétkoronások.** Egyik fővárosi lap értesülése szerint hamis kétkoronás papírpénzek vannak forgalomban 1914. keltezésel. A hamis pénz főleg a következő hibákról ismerhető fel: a kormányzó szóban az á-ról, főtanácsos szóban az ö-ről hiányzik az ékezet, az osztrák oldal 1914. augusztus 3-áról, a magyar augusztus 5-ről van keltezte.

— **Vasárnapi tétlenség a mezőgazdaságban.** A belügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságok első tisztviselőihez, melyben azt mondja, hogy a katonaság felhívta figyelmét arra, hogy a mezőgazdasággal foglalkozó lakosság vasárnap most is tartozkodik a munkától, holott manapság, amikor a katonákat szabadságoltak mezőgazdasági munkára minden dolgos kéznek fel kell használni az időt a mezőgazdasági munka végzésére. Arra hívja fel a körrendelet az alispánt, győzze meg a mezőgazdasággal foglalkozó lakosságot arról, hogy az istentisztelet csendjét nem zavaró mezőgazdasági munkát igyekezzék végezni vasárnap is.

— **Meghódított területeken fennálló követelések behajtása.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara ezton hozza az érdekeltek tudomására, hogy a német birodalmi kormány „Reichsentschädigungskommission“ nevű intézményt létesített, amelynek feladata az, hogy a német, valamint osztrák és magyar kereskedőket hozzájuttassa azokhoz a követelésekhez, amelyek a meghódított Orosz-Lengyelország területén lakó kereskedőkkel szemben állnak fent. Az orosz-lengyelországi kereskedőktől rekvirált árukról szóló elismervény értékét fogják valószínűleg felhasználni a hitelezők kártalanítására. Bár végleges megállapodás még nem történt a kielégítés mértékére és módjára nézve, mégis célszerű, ha orosz-lengyelországi kereskedőknél lévő követeléseiket a hitelezők már most bejelentik a „Reichsentschädigungskommission“-nak (Berlin, Mauer-strasse 55), amely a bejelentéseket előjegyzí. Az aradi kereskedelmi és iparkamara készséggel ad felvilágosítást ebben a kérdésben a hozzáfutóknak.

— **Korlátozták a polgári személyforgalmat a hadművelleti területen.** A belügyminiszter rendeletet küldött valamennyi törvényhatóságnak a polgári személyforgalom korlátozásáról és az igazolási kötelezettség szabályozásáról a hadművelleti területen. A rendeletet a legszélesebb körökben közhírré kell tenni és figyelmeztetni a közönséget, hogy a hadművelleti területen kívül eső országrészekben közlekedő vonatokat minden igazoló okmány nélkül használhatja. Igazolók okmányul szolgálnak a rendes arcképes vasuti igazolványok, a szabályszerű utlevelek és a mostani rendelettel megállapított magyar és német szövegű igazolójegyek. Ez az igazolójegy a legteljesebb személyleírást tartalmazza, a legkülönlegesebb ismertető jelekre is kiterjed. Igazolójegyet csak megbízható egyén kaphat, akinek azt sajátkezűleg kell aláírni. Cselédek, legények, inasok, munkások, nap-számosok 30 fillért, egyéb személyek két

koronát fizetnek bélyegilletékként. A külső hadművelleti terület határvonalain belül a személyforgalom nem esik korlátozás alá. A belső hadművelleti terület határvonalait átlépni tilos. Igazolójegyet és személyazonossági igazolványt városokban a rendőrfőkapitány, községekben a főszolgabíró állít ki. A déli hadszíntéren a külső hadművelleti területre tartoznak: Brassó-, Fogaras-, Nagy-Küküllő-, Kis-Küküllő-, Alsó-Fehér-, Szeben-, Hunyadvármegyék.

— **Közgazdasági viszonyaink** rendezetlen volta hovatovább mindjobban, élesebben tűnik ki a mostani nehéz napokban. És pedig a nagytermelőtől le az utolsó kofáig, a nagykereskedőtől az utolsó szatócsig az egész vonalon. Élénken illusztrálja ezt sok-sok minden, de talán semmi sem annyira, mint a cukor-ügy, no meg az a közlés, amit most olvastunk a lapokban, hogy t. i. Németországban 6 K-val olcsóbb a buza métermázsája, mint nálunk, s hogy míg egy mázsa gabonának megőrlése nem egészen másfél koronába kerül, nálunk Budapesten többet vesznek érte 6 koronánál, a vidéken pedig 4—5 K-át és számitanak az eddigi porlasi 2°/_o helyett immár 3°/_o-ot, nyilván a (remélt és várt) száraz időjárás miatt. Így állunk aztán más téren is. Ezért látta szükségesnek az Alföld egyik vármegyéje feliratot intézni a kormányhoz aziránt, hogy a fehérműek más ruhaneműek s főként a lábbeliek üzleti árait makszimálja, mert az itt föllépet kapzsiság, uzsora a szemérmertenségig fokozódott, immár elviselhetetlen. Ott van aztán a könyvkiadók minősíthetetlen eljárása, mellyel a tizenkettedik órában, közvetlenül az iskolai év előtt fölemelték a tankönyvek árát hivatkozván az anyag és munka drágulására még olyan könyveknél is, melyeket évekkal ezelőtt nyomtattak és bocsátottak piacra. Jöni fog még ilyen panasz bőviben. Más kérdés, hogy lesz-e haszna?

Das beste Bier der Monarchie ist bekanntlich das **der Aktien-Brauerei Kőbánya.** Wer also **gutes Bier** trinken will, kann solches in **Broos Szászváros** nur beziehen von **der Firma Friedrich Schuleri,** die seit Jahren **die alleinige Vertretung** dieser Brauerei auf dem hiesigen Platze inne hat. 33 10—

ERZSÉBET ÉS URANIA

szászvárosi egyesült mozgófényképszínházak, az „URANIA“ budapesti tudományos társaság tagjai.

Vasárnap f. évi szeptember hó 26-án a „KÖZPONTI“ szálloda nagytermében két fényes előadást tart cigányzene közreműködésével

A TESTVÉRHARC

Amerikai dráma 2 felvonásban.

Az árnyherceg.

Dráma 3 felvonásban. Gyönyörűen színezve.

Teddynek a szive fáj.

Vígjáték 2 felvonásban.

Háborús A. B. C.

A hosszú műsor miatt kéretik pontosan megjelenni.

A t. hölgyközönséget kérem, hogy az előadás alatt a kalapot letenni kegyeskedjenek.

Helyárak délután és este: Páholy 6 K, I. hely 1 kor., II. hely 50 fill., III. hely 30 fill. Karzat 30 fill. Számozott helyek!

Jegyek előre válthatók a Lobstein-féle dohánytőzsdében. Előadás kezdete pont d. u. 1/26 és este 1/29 órakor.

Szíves pártfogást kér teljes tisztelettel

A vállalat.

„KÖZPONTI“ (Central) szálloda Szászváros.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy szállodám

éttermében és kávéházában

jégbehűtött italokat szolgál ki. Együttal ajánlom kitűnő konyhám, jó boraimat, valamint tiszta, féregmentes vendégszobáimat. :: :: ::

Naponként friss csapolású sör!

Vasuti állomáshoz omnibusz.

Kocsik vidékre is. Telefonsz.: 7.

Tisztelettel: **Schulmeister Gábor,**
a Központi (Central) szálloda vendéglőse.

15 12—

Értesítés! Tisztelettel értesitem a nagyérdemű helybeli és vidéki közönséget, hogy a MAKSAJ-féle vendéglőt (Szászváros, Ország-út) átvetem s azt továbbra is mint polgári vendéglőt és kávéházat

:: üzemben tartom. ::

Ugy a vidéki, valamint a helybeli n. é. közönségnek melegen ajánlom iz etes magyar konyhám, ugyszintén tisztán kezelt italaimat. Étkezés étlap szerint vagy Pensió! Családok részére házhoz vive, ár megegyezés szerint. Vacsorákban nagy választék. Hetenként kétszer (7 órától 10-ig) ZENE-ESTÉLY, melyen a Petrika zenekara játszik.

Főtörkvésem: olcsó, pontos kiszolgálás, tiszta és izletes ételek és italok. Magamat a t. c. közönség jóindulatába ajánlva, b. pártfogásukat kérve, maradtam kész szolgáljuk:

Dózsa (Dvorzsák) József

17

vendéglős.

11—

Transsylvania szálloda Szászváros, Főter

A „Transsylvania“ szálloda alólírott vendéglőse tisztelettel ajánlja

éttermét és kávéházát

a n. é. közönség b. figyelmébe és jóindulatába. :: ::
Izletes ételek, tisztán kezelt és hűtött italok! Naponként friss csapolású sör. Féregmentes, réz-ágyas szobák, valamint vonatérkezéseknél omnibuszok, kocsik állanak a n. é. közönség rendelkezésére. Olcsó árak, pontos kiszolgálás! Nyári helyiség, tekepálya! Kocsik vidékre is kaphatók.
Telefonszám: 19.

Hazafias tisztelettel: **HALTRICH GUSZTÁV**
a „TRANSSYLVANIA“ szálló vendéglőse.

16 11—

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú portland-cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cementgyár, Kugler és Társai

Brassóban. Itt helyben kapható **M. G. Zobel** cégnél.